



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

לפני השופט שלמה אלבז, שופט בכיר

התובע - האב מ.ד. ע"י ב"כ עוה"ד שרון בר צבי

נגד

הנתבעת - האם ב.צ. ע"י ב"כ עוה"ד צמח גרין

ובתביעת האם נגד האב

בעניין הילדה: דנה, ... , ילידת 2014 ...

1
2

פסק דין

3
4
5

בפסק דין זה עומדות להכרעה שתי תביעות שהגישו הוריה של הילדה, דנה, כבת 5.5 שנים, זה כנגד זו.

6
7
8
9

האחת, תביעת האב, מ', לאכיפת הסכמות שנקבעו בהסכם גירושין שנחתם בינו לבין האם, ב', (תה"ס 21525-01-17). התביעה השנייה היא תביעה שהגישה האם, כנגד האב, לביטול סעיפים בהסכם הגירושין, (תלה"מ 26522-01-17). בד בבד עם תביעתה האמורה, הגישה ב' כנגד מ' גם תביעתה להגדלת מזונות, (תלה"מ 26573-01-17). בדיון מיום 20.03.17, נמחקה התביעה בהסכמה.

10
11

היות ששתי התביעות מושתתות על מסד עובדתי זהה, פסק דין זה יידון בשתייהן במאוחד. אקדים ואציין שהחלטתי לדחות את תביעת האם ולקבל את תביעת האב.

12

רקע

13
14

1. ב', יהודייה, בת למשפחה חרדית ברוכת ילדים מ(הגליל), נטשה את אורח החיים הדתי, בהיותה בגיל ההתבגרות.

15
16

2. לימים ניהלה ב' קשר רומנטי עם בחור ערבי וכאשר נודע הדבר להוריה הם שלחו אותה ללמוד במדרשיה ב.... היה זה בהיות ב' כבת 17 שנים.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 17-01-21525 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 17-01-26522 ב.צ. נ' מ.ד.

3. במקביל ללימודיה במדרשה ניהלה ב' חנות בגדים ב.... במהלך עבודתה הכירה את מ', רווק מוסלמי, המתגורר ב(איזור ירושלים), כיום מנהל חנות ברשת "....", והתפתחה ביניהם מערכת יחסים.
4. הואיל ובתחילת הקשר הציג עצמו מ' בשם (שם גבר ישראלי), טענה ב' שלא ידעה שמי הוא ערבי-מוסלמי. בשלב מסוים יזמה ב' פגישה בין מ' לבין אביה, שהגיע לביקור ב.... במהלך פגישה זו התברר לאב שמי מוסלמי. ב' הוזהרה מפניו והחליטה לנתק את הקשר עמו.
5. ב' טענה שמי המשיך לחזר אחריה בעקביות והמשיך לשלוח לה הודעות. יום אחד, כאשר מ' לא יצר עמה כל קשר, שלחה לו ב' הודעה ויזמה חידוש הקשר. לאחר חידוש הקשר החלו, בני הזוג להתגורר ביחד. יתכן שבי' ומ' התגוררו ביחד עוד לפני הפירוד.
6. בשלב מסוים נעצרה ב' בכלא צבאי, בשל השתמטותה משירות בצה"ל, ובני הזוג החליטו להינשא.
7. עובר לנישואין, התאסלמה ב' וביום 2011 ..., נשא מ' את ב' לאישה בבית הדין השרעי.
8. תחילה התגוררו בני הזוג בשכונת ... בירושלים, לאחר מכן עברו להתגורר בשכונת ... ובהמשך, כאשר נכנסה ב' להריון, עברו בני הזוג להתגורר בבית רחב יותר ב(שכונה ערבית בירושלים).
9. ביום 2014... נולדה לצדדים בתם, דנה, (שם בדוי, להלן: "הבת", "הילדה", או "הקטינה").
10. נראה שבי' סבלה מדיכאון לאחר לידה והיחסים בין הצדדים התערערו. כאשר מלאו לדנה חודשיים נעזרה ב' בארגון "...." ועברה עם הבת (לעיר בצפון הארץ). זמן קצר לאחר מכן התקשרה ב' למ' ושבה להתגורר עמו.
11. ביום 15.10.2015, עזבה ב' את דירת המגורים המשותפת, אף זאת בסיוע ארגון "....", ועברה להתגורר עם דנה ב(עיר בצפון הארץ).
12. ביום 7.1.2016 חתמו ב' ומ' על הסכם גירושין כולל אשר אושר ביום 07.02.2016, על ידי מותב זה, (להלן: "ההסכם"). בהמשך, נפרדו הצדדים בגירושין בבית הדין השרעי.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 17-01-21525 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 17-01-26522 ב.צ. נ' מ.ד.

13. אתמצת את הסעיפים הרלוונטיים שנקבעו בהסכם:
- א. בסעיף 11 להסכם, נקבע שהמשמורת על דנה תהיה בידי האם עד הגיעה לגיל 18. עם זאת הובהר באותו סעיף ששני ההורים הם האפוטרופוסים הטבעיים של דנה והוסכם ששם משפחתה לא ישונה.
- ב. בסעיף 13 להסכם נקבע שכל עוד האם מתגוררת ב(עיר בצפון הארץ) יהיו זמני השהות של דנה במחיצת האב כדלהלן:
- (1) אחת לשבועיים, בימי ה', יגיע האב ל(עיר בצפון הארץ) לקחת את הבת בשעה 19:00, וישיבה אל בית האם כשעה וחצי לאחר יציאת השבת.
- (2) באותו שבוע, בימי ג', תביא האם את דנה לתחנה המרכזית בירושלים בשעה 15:00, והאב ישיבה לידי האם, באותו מקום, בשעה 19:00.
- (3) בימי א', לאחר שהייתה אצל אמה במהלך סוף השבוע, תביא האם את דנה לתחנה המרכזית בירושלים בשעה 15:00, והאב ישיבה לידי האם באותו מקום, בשעה 19:00.
- ג. בסעיף 14 להסכם נקבע: "האב והאם מתחייבים לאפשר קיומו של קשר טלפוני רציף של כל אחד מהם עם הקטינה, וביניהם לצרכי הקטינה. מוסכם על הצדדים להתיר הוצאת הקטינה מן הארץ עד 14 יום באישור בכתב של כל אחד מההורים, למדינות שאין בהן סכנה. הצדדים ינהגו בהגינות בכך, והכל בכפוף לטובת הקטינה".
- ד. בסעיף 15 להסכם נקבע: "מוסכם על הצדדים כי בתוך 10 חודשים מיום החתימה על הסכם זה, האם תעבור לגור עם הקטינה בטווח של 35 ק"מ מירושלים. עם מעבר האם והקטינה, כאמור, הסדרי הראיה ישתנו לסדר הבא:
- (1) שבת אצל האם.
- (2) אצל האב: בימים א' ו- ג' יגיע האב לקחת את הקטינה מבית האם בשעה 15:00 וישיבה לבית האם בשעה 19:00.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 17-01-21525 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 17-01-26522 ב.צ. נ' מ.ד.

- 1 (3) ביום ה' יגיע האב לקחת את הקטינה מבית האם בשעה 15:00 וישיבה לבית
2 האם שעה וחצי לאחר צאת השבת.
- 3 (4) בימים ב' ג' ו- ה', יגיע האב לקחת את הקטינה מבית האם בשעה 15:00,
4 וישיבה לבית האם בשעה 19:00.
- 5 (5) ושוב מההתחלה שבת אצל האם, והכל בכפוף לטובת הקטינה.
- 6 ה. בסעיף 16 להסכם נקבע, בין היתר, שדנה תשהה עם האם בחגי ישראל ועם האב בחג
7 הקורבן ובעיד אל-פיטר. במקרה של התנגשות יפעלו הצדדים לסירוגין, הכל בכפוף
8 לטובת הקטינה ובהגיונות.
- 9 **טענות האם**
- 10 14. בעת ההכרות הונה מ' את ב' באשר לדתו, עת הציג עצמו בשם "(שם גבר ישראלי)". לדבריה
11 לא ידעה שהוא מוסלמי, המתנגד בכל מאודו לדת היהודית, וכי משפחתו מתגוררת בשטחי
12 הרשות הפלסטינית ותומכת בארגוני טרור.
- 13 15. יש להורות על ביטול סעיף 14 להסכם, זאת משום שמשפחת האב מתגוררת בשטחי הרשות
14 הפלסטינאית ותומכת בארגוני טרור. האם הודיעה לאב על התנגדותה להוצאת דנה אל
15 שטחי הרשות האמורים, אך האב בשלו, מסכן את שלומה של הבת, ולוקח אותה עמו לבקר
16 את בני משפחתו.
- 17 16. בנוסף יש להורות על ביטול סעיף 15 להסכם, המורה על חזרת האם להתגורר בקרבת
18 ירושלים, וכפועל יוצא על הרחבת זמני השהות הנובעים ממנו, וזאת מהנימוקים הבאים:
- 19 א. בכל שנות חייה עם האב, סבלה האם מנחת זרועו ונאלצה לחיות תחת מסכת
20 התעללות רצופה בגילויי אובססיה, אלימות קשה ואיומים, שבעטיה נאלצה לברוח
21 מירושלים (לעיר בצפון הארץ). לפיכך, ככל שיורה לה בית המשפט לשוב להתגורר
22 בקרבת מקום כאמור, ברי לאם שהאב ישוב לאיים על חייה, להפליא בה מכותיו,
23 ולהתמיד בגילויי האובססיה שהיו מנת חלקה בעבר.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 17-01-21525 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 17-01-26522 ב.צ. נ' מ.ד.

- 1 ב. בשל אלימות האב, אזרה האם עוז, וביום 16.08.16, הגישה נגדו תלונה במשטרת
2 ישראל. בעקבות זאת מתנהל כנגד האב הליך פלילי. עוד הוצא כנגד האב צו הרחקה
3 בשל אלימות מילולית ואיומים קשים כנגד האם.
- 4 ג. תביעת האב, אינה אלא חלק ממסכת הטרור והאלימות אשר הייתה מנת חלקה של
5 האם במשך כל השנים במחיצתו. מגורים בסמוך לירושלים, ובכלל הימצאות בקרבה
6 לאב, מעוררות באם תחושת חרדה וטראומות קשות, המציפות אותה בשל חוויותיה
7 הקשות מן האב.
- 8 ד. האם חוששת לשלום הבת בעת הימצאותה במחיצת האב, וזאת בשל חששה הכבד
9 שברבות הימים האב יהא אלים אף כלפי הבת.
- 10 ה. האם טוענת לזכותה לנהל חייה כרצונה, ולשיטתה, זכותה זו מקבלת משנה תוקף,
11 עת מתגוררת היא ב(עיר בצפון הארץ) עוד משנת 2015, וכבר עם מעברה היא החלה
12 לנהל אורח חיים שונה בתכלית. לדבריה שבה לחיק הדת היהודית, ומאשה תלוית,
13 המוצפת בחרדות ופחדים בשל האלימות הקשה לה הייתה נתונה, הפכה לאישה
14 עצמאית, שלווה, ומאושרת והיא מועסקת כחונכת בארגון "אאא".
- 15 ו. עבודת האם בארגון "אאא" היא ייחודית לאזור מגוריה, ולא יעלה בידה לעבוד
16 בעבודה זזה ככל שתבקש להעתיק מקום מגוריה. עבודתה בארגון "אאא" היא
17 עבודה ערכית, מטיבה ומקדמת, ומספקת לה אף אופק לקידום ולהשכלה גבוהה
18 בעתיד.
- 19 ז. עבודתה החדשה של האם, מעבר לסיפוקה האישי, אף מעניקה לה כוחות נפשיים
20 משמעותיים ומאפשרת לה לגדל את בתה באווירת ביטחון, שלווה ואהבה.
- 21 ח. הישגות האם ב(עיר בצפון הארץ), חיונית וקריטית להמשך חייה מבחינת עתידה
22 הכלכלי, התעסוקתי, הנפשי והרגשי, וכפועל יוצא, בעלת השפעה מכרעת על עתידה
23 וטובתה של הבת.
- 24 ט. ב' חתמה על ההסכם הגירושין מתוך רצון כן לקיימו, אך מעברה ל(עיר בצפון הארץ)
25 גרם לה לראות את חייה עם מ' באור שונה, ולהבין את גודל הטעויות שעשתה, עת
26 השלימה עם האלימות הקשה. יש לבטל את הסעיפים האמורים בהסכם הגירושין



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

- 1 משום שחתימתה על ההסכם נבעה מנסיבות חייה עם האב ובשל רצונה לשים קץ
2 לפרק זה בחייה.
- 3 י. על אף טענותיה כנגד ההסכם, האם מקיימת כסדרם את זמני השהות שנקבעו בו,
4 האב מתראה עם דנה בכל סוף-שבוע שני, והאם אף דואגת להביאה לירושלים, כפי
5 שנקבע בהסכם.
- 6 יא. נוכח חששה מאלימות מצד האב, כלפיה וכלפי דנה, ובהתחשב בשהייתה הארוכה
7 ב(עיר בצפון הארץ), ברי שטובת הבת שלא לחייב את האם לקיים את סעיפים ההסכם
8 כאמור.
- 9 17. בטרם אסקור את טענות מ' ייאמר כבר עתה שבעניינים רבים ומהותיים מצאתי את עדות
10 ב' כלא אמינה ורצופה בסתירות. ב' שינתה את גרסתה חדשים לבקרים, באופן שיתאים
11 לנוחותה האישית ולמה שנראה בעיניה באותו רגע מועיל להשגת מטרותיה. העו"ס לסדרי
12 דין הביעה את הערכתה שהאם הייתה אמביוולנטית ביחס לשאלת ביקורי הבת בבית האב
13 ובאופן כללי התרשמה שהאם אינה עקבית באמירותיה ומעבירה מסרים סותרים.
- 14 טענות האב
- 15 18. מ' הודה שבתחילת ההיכרות הציג עצמו לפני ב' כ"(שם גבר ישראלי)", אך ציין שבחלוף
16 מספר חודשים, נפגשו הצדדים עם אביה של האם, שהבהיר לה שהיא מנהלת זוגיות עם
17 מוסלמי. מ' הזכיר שלא הייתה זו הזוגיות הראשונה בה ניהלה ב' מערכת יחסים עם גבר
18 מוסלמי.
- 19 19. האב טען שיש להורות על אכיפת הסעיפים הרלבנטיים בהסכם וכפועל יוצא להורות לאם
20 לשוב להתגורר בקרבת ירושלים. וזאת על סמך הנימוקים הבאים:
- 21 א. כלל טענות האם הן בגדר אמתלה שנועדה לאפשר לה לחמוק מהתחייבויותיה
22 האמורות בהסכם.
- 23 ב. אין כל שחר לטענות האם בדבר משפחתו של האב, משפחת האב אינה מסוכנת,
24 קיבלה את האם בזרועות פתוחות, וכל ניסיונות האם לקשור את משפחת האב למעשי



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

- 1 טרור ואללימות הם בגדר אמתלות שנועדו להכפיש את שמו, ולתרץ את סירובה לעמוד
2 בסעיפי ההסכם.
- 3 ג. האב הכחיש מכל וכל את טענות האם לאללימות. לטענתו, בני הזוג ניהלו חיי זוגיות
4 תקינים, והאשמות האם הן האשמות שווא. עוד הוסיף שטענות האם לאללימות, אינן
5 עולות בקנה אחד עם העובדה שהאם שבה לנהל מערכת יחסים עמו לאחר שהתלוננה
6 במשטרה. כיום האם עושה שימוש ציני בטענות האלימות, בשל השתייכות האב
7 למגזר המוסלמי.
- 8 ד. האב הודה בעובדה שהאם הגישה נגדו תלונה אך טען שבין הצדדים התנהלו חילופי
9 דברים קשים שהתרחשו בשל ניסיונות חוזרים מצד האם לנתקו מביתו. בהתייחסו
10 לתלונת האם נגדו, העיד האב שבסופו של דבר הודה בעבירה של הטרדה באמצעות
11 מתקן בזק ובעבירת איומים. סעיפי האלימות שנטענו נגדו נמחקו ונגזרו עליו 200
12 שעות של"צ (התברר שבנוסף נגזרו על מ' 4 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים
13 והתנאי הוא שלא יבצע עבירת אלימות, לרבות איומים).
- 14 ה. האם מפרה את התחייבויותיה בעניין זמני השהות שהוסכמו ואינה מאפשרת לו
15 לשוחח עם בתו כמוסכם.
- 16 ו. טענות האם בדבר השתקעותה ב(עיר בצפון הארץ), אף הן בגדר תירוצים. אין חולק
17 שלאם הזכות לבנות את חייה מחדש, עם זאת היא אינה רשאית לפגוע בנוכחותו
18 ההורית של האב בחיי הבת, אשר פשיטא היא כי טובתה של הבת היא נוכחות
19 משמעותית של אביה בחייה.
- 20 ז. בנוסף טען האב שאין זה מטובתה של הבת, הרכה בשנים, להיטלטל מרחק של
21 שעותיים וחצי נסיעה, וברי שבעוד זמן מה, עת תחל דנה לפקוד את ספסל הלימודים,
22 הוא לא יוכל להתראות עמה, כפי שנקבע בהסכם, בשל המרחק הגיאוגרפי העצום בין
23 מגורי הצדדים.
- 24 ח. הסכם הגירושין נחתם לאחר משא ומתן ממושך בין הצדדים, אשר במהלכו הייתה
25 האם מיוצגת על ידי עורך דין. לפיכך, לא יכול להיות ספק שהאם הייתה מודעת
26 לתנאים שנקבעו בהסכם. לטענתו, בעת חתימת ההסכם, שקל הוא את תנאי סעיף 15
27 להסכם במכלול השיקולים, כמשפיעים ושלובים עם כל סעיפיו האחרים, ואין לבטל
28 חלק כזה או אחר של הסכם.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

20. עדותו של מ' נראתה בעיני אמינה יותר מעדותה של ב' והיא משתלבת טוב יותר במסכת הראיות שהובאו במשפט. במקרים מסוימים השיב האב בכנות לשאלות גם כאשר בטווח הקצר לא שירתו תשובותיו את תביעתו ואת הגנתו.

כך לדוגמה הודה האב כי בתחילת הקשר הציג עצמו לפני ב' כ"שם גבר ישראלי" והודה שב' הגישה נגדו תלונה במשטרה בגין אלימות ומה היו תוצאות הדיון המשפטי. במהלך עדותו אישר מ' את העובדה שיש לו קרובי משפחה בשטחים, אותם הוא מעוניין לבקר בליווי דנה. עוד אישר שהוא מדבר עם דנה בשפה הערבית. גם המומחית ציינה שמ' שיתף פעולה בבדיקה וכי התרשמה מכך שדיבר בכנות. העו"ס לסדרי דין תיארה את מ' כאדם וורבלי, נעים הליכות ורהוט.

10 דיון והכרעה

21. עקרון טובת הילד נקלט ככלל מנחה במשפט הישראלי. הכלל על פניו הוא פשוט אך קשה עד מאוד ליישום. "כל ילד הרי הוא עולם ומלואו ועל כן בחינת טובתו דורשת התייחסות רחבה. אם לא די בכך, מתפקידו של בית המשפט, לעיתים קרובות ... לבחון את טובת הילד – לא רק נכון להיום אלא אף למחר וזאת ביחס לתקופה של שנים..." (דברי כב' השופט הנדל, בע"מ 119/08 י.ק. נ' ד.ק. (13.8.08), ער אני לעובדה שכב' השופט הנדל נותר בדעת מיעוט באותו פסד דין, אך המחלוקת באותו משפט לא הייתה בעניין זה).

22. במקרים בהם על בית המשפט לדון בנושאים שבבסיסם דאגה לטובתם ולשלומם של קטינים, על בית המשפט להיעזר בחוות דעתם של מומחים. במקרה דנן מיניתי, בהסכמת הצדדים, בדיון מיום 27.12.17, את הפסיכולוגית הקלינית, הגב' ללי גרשנזון, ממרכז דעה, כמומחית מטעם בית המשפט לשם מתן חוות דעת בדרישת האם לביטול סעיפים 14 ו-15 להסכם הגירושין, בהם הוסכם שלאחר תקופה מסויימת, תשוב האם להתגורר בקרבת ירושלים, מקום בו מתגורר האב.

23. בנוסף לחוות דעת זו הוגש לבית המשפט, במהלך חודש אוגוסט 2018, תסקיר מטעם עו"ס לסדרי דין באגף לשירותי רווחה בעיריית (עיר בצפון הארץ).

24. השאלות העומדות להכרעה בפסק הדין:



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

- 1 א. האם בשקילת האיזונים שיפורטו בהמשך, יש לבטל את סעיפים 14 ו-15 להסכם בו
- 2 התחייבה האם לשוב להתגורר עם דנה בסביבות ירושלים, והושגו הסכמות באשר
- 3 להוצאת הילדה לחו"ל. הווה אומר, כי בית המשפט נדרש לקביעת מקום מגוריה
- 4 ושהותה של דנה.
- 5 ב. האם קיימת עילה משפטית לביטול הסעיפים האמורים בהסכם מכוח כללי דיני
- 6 החוזים?
- 7 25. אבחן תחילה את שאלת קביעת מקום מגורי הילדה ולאחר מכן אדון בתביעת האם לביטול
- 8 סעיפי ההסכם הרלבנטיים.
- 9 **קביעת מקום מגורי דנה – המסגרת המשפטית:**
- 10 26. סעיפים 24-25 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב – 1962, מורים שקביעת
- 11 מקום מגוריו של קטין נמנית בין ענייני אפוטרופסות של קטינים, ומשכך, נדרשת הסכמת
- 12 שני אפוטרופסיו של הקטין, היינו, הוריו. מקום בו לא הגיעו ההורים להסכמה רשאי בית
- 13 המשפט להכריע בדבר "כפי שיראה לו לטובת הקטין".
- 14 27. במקרה דנן בחתמם על הסכם הגירושין הגיעו ההורים להסכמה בדבר מקום מגוריה של
- 15 דנה, הסכמה אשר אושרה על ידי בית המשפט וקיבלה תוקף של פסק דין, תוך התייחסות
- 16 ספציפית לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות. במצב דברים זה לכאורה לא היה צורך
- 17 בהתערבות בית המשפט ודרישת האב היא לאכוף על האם את ביצוע פסק הדין.
- 18 28. בהתעורר הצורך להכריע בשאלת קביעת מקום המגורים של ילד, על בית המשפט לאזן בין
- 19 שלוש זכויות: האחת, זכותם של הילדים לקיים קשר יציב רצוף ותקין עם מי מההורים,
- 20 השנייה זכותו של ההורה המשמורן ובענייננו, האם, להמשיך בחייה, לקבוע מהלך חייה
- 21 ולפתוח בחיים חדשים, והשלישית, זכותו של ההורה הלא משמורן, האב, לקיים קשר
- 22 משמעותי עם בתו, קשר העומד בסיכון נוכח המרחק הגיאוגרפי הרב בין מגורי הצדדים,
- 23 (דברי כב' השופטת ארבל בבע"מ 27/06 פלוני נ' פלונית (1.5.2006)).
- 24 אציין שפסק דין זה עסק בשאלת הגירת ילדים לחו"ל אך העקרונות שנקבעו בו טובים גם
- 25 כאשר דנים בשאלת שינוי מקום מגורים של ילד גם בתחומי הארץ: בתמ"ש 44078-09-16
- 26 פלוני נ' פלונית, (15.5.2016), קבעה כב' השופטת ורד שביט-פינקלשטיין שתביעה לשינוי



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

- מקום מגוריו של קטין היא שאלה מורכבת הדורשת בחינה של שיקולים רבים. לא אחת השוו תביעות אלה לתביעות הגירה של קטינים מחוץ לגבולות המדינה, שכן השיקולים העומדים ביסוד שתי התביעות דומים. למען ההגינות יצוין שבפסק דינה בבעמ 119/08 הנז' קבעה כב' השופטת צילה צפת שעיקר הפסיקה הנוגעת לסוגיית קביעת מקום מגורי קטינים, עוסקת בנסיבות של בקשות להגירת קטינים עם אחד הורים לחו"ל, לפיכך מטבע הדברים, יש לבחון תביעות למעבר מגורים בתוך הארץ לקולא.
29. במסגרת השיקולים שעל בית המשפט לבחון בבואו להכריע בנוגע לשינוי מקום מגוריו של קטין, ייבחנו, בין היתר: "איכות הקשר בין הילדים לכל אחד משני ההורים; היכולת האובייקטיבית והסובייקטיבית לשמירת קשר בין הילדים להורה שהמשמורת לא בידיו, אם תאושר הגירת הילדים, ונכונות ההורה שבידיו המשמורת לסייע בקיומו של קשר זה ובמסוגלות הילדים להיקלט בסביבה שאלה מתבקשת ההגירה. אמות מידה אלה יישקלו לאור נסיבותיו המיוחדות של כל מקרה... את אלה יש להביא בחשבון מתוך מטרה לקבוע מהי טובת הילד באותו מקרה ולא כשיקול עצמאי", (ראו: בבע"מ 27/06 הנ"ל ודברי כב' השופטת דורנר ברע"א 4575/00 **פלונית נ' אלמוני**, פ"ד נה (2) 321 (2001)). בתמ"ש (ת"א) 44078-09-16 הנז' מוזכר גם רצונם של הילדים כשיקול. במקרה דנן התייחסה המומחית לרצונה של דנה להיות בקרבת אביה.
30. מן האמור לעיל עולה שהאיזון בין האינטרסים, כמו גם השיקולים, ייבחנו על פי עיקרון טובת הילד וגם בפס"ד ברע"א 4575/00 הנז' נקבע שבקשת הגירה של הורה עם ילדיו תיבחן לאור עקרון טובת הילדים בלבד. הילד, ורק הילד, הוא במוקד (בע"מ 9773/16 **פלונית נ' פלוני** (11.6.17) פס' 8 לפסק דינו של כב' השופט הנדל. עוד ראו עמ"ש (י-ם) 47251-05-17 **פלונית נ' אלמוני** (17.12.2017), בו נדחה ערעור על פסק דין בו לא אישרתי הגירת אם עם בנה לחו"ל בשל הפגיעה בקטין העלולה לנבוע מהרחקת הבן מאביו.
31. נקודת המוצא בבחינת טובתו של ילד היא, שטובתו מחייבת קיום קשר רציף ומשמעותי בינו לבין שני הוריו. ראו: תמ"ש(ת"א) 17174-11-09 ב. נ' א. (2011); תמ"ש (ת"א) 44030-10-11 **צ.ש. נ' ט.ש.** (2013); בג"צ 40/60 **לורינץ נ' יו"ר ההוצאה לפועל**, פ"ד יז 1709, 1717 (1963); ע"מ (ת"א) 1125/99 **ד.ל. נ' כ.ז.** (2000).
32. עוד הוסיפה כב' השופטת פינקלשטיין, בתמ"ש (ת"א) 44078-09-16 הנז', שבמסגרת תביעות לשינוי מקום מגוריו של קטין קיימת תחרות בין שתי זכויות עיקריות: האחת – זכותו של ההורה המשמורן להעתיק את מקום מגוריו, אשר במרבית המקרים נובעת מהרצון לשפר את איכות חייו; והשנייה – זכותו של ההורה הלא משמורן לקשר תקין, רציף ואיכותי עם



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

הקטין. השאלה באיזו מידה יש לשים את הדגש על איכות החיים של ההורה המשמורן אל מול כמות ואיכות הקשר בין הקטין להורה הלא משמורן היא שאלה סבוכה ומורכבת אשר נבחנת בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה. באותו מקרה, על אף שנקבע שמעבר האם לעיר אחרת יגרום לשיפור משמעותי ברווחתה הכלכלית (קבלת דירה מ"עמידר"), ושהאם מקבלת תמיכה וסיוע מהוריה המתגוררים בסמיכות מקום אליו ביקשה האם לעבור, הרי שהיו שיקולים, הדומים לשיקולים הקשורים בטובתה של הילדה בתיק שלפני, המצדיקים חיוב האם לשוב עם הילדה לעיר בה מתגורר האב, במרחק שאינו עולה על 30 ק"מ מאותה עיר.

33. ברמ"ש 61664-07-14 ו' ה' ואח' נ' א' ה' (3.9.2014), דחה כב' השופט שוחט בר"ע על החלטת בימ"ש השלום אשר אסר על אם להעתיק מקום מגוריה ומקום מגורי בנותיה לעיר אחרת בקבעו:

"שינוי מקום מגוריהם של ילדים קטינים אינו דבר של מה בכך. ילדים קטינים אינם חפץ מיטלטל אשר נושאים ממקום למקום ... לא בכדי נוקט סעיף 18 לחוק הכשרות המשפטית בלשון חובה לפעול תוך הסכמה בכל עניין הנתון לאפוסטרופסותם של ההורים ... עשיית דין עצמית על ידי אחד ההורים גורמת נזק לתדמיתו של ההורה האחר בעיניהם ומעבירה מסר שלילי לפיו ההורה האחר – גם אם הוא ההורה המשמורן – הוא "בעל הבית" והוא זה שאמור לקבל את ההחלטות – לטוב ולרע לגביהם. בית המשפט אינו יכול לתת לכך יד".

34. גם בפסקי דין נוספים הושם הדגש על השלכות מעבר ההורה המשמורן על הקשר עם ההורה האחר. בבע"מ 119/08 הנז' נקבע שאין לשים את הדגש על השאלה אם המעבר היה מוצדק אלא מה טובתם של הקטינים במצב שנוצר.

35. כידוע, לצורך הכרעה בשאלת טובת הילד, נעזר בית המשפט, כדבר שבשגרה, בחוות דעתם של מומחים שיסייעו בידו באיסוף הנתונים, בעריכת מבדקים ובחיווי דעה מקצועית. חוות דעתם של מומחים משמשת מכשיר חשוב בו מסתייע בית המשפט בבואו להכריע בשאלות הנוגעות לטובתו של הקטין, וככלל, אף יאמץ בית המשפט את המלצת המומחה שאותו מינה, אלא אם כן קיימים טעמים נכבדים ובעלי משקל ממשי, המצדיקים סטייה מאותה המלצה, (בע"מ 9358/04 פלונית נ' פלוני (2.5.2005); בג"ץ 5227/97 דויד נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד נה(1) 453 (1998) ובע"מ 27/06 הנז').



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

מן הכלל אל הפרט בעניינו:

36. אבחן את המקרה דנן על רקע המפורט לעיל. בחינה זו תובילני להורות לאם לשוב להתגורר בקרבת ירושלים, כפי שנקבע בהסכם. כבר עתה אציין שלאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת הראיות שהתקבלו, הגעתי למסקנה שאין לקבל את טענות האם בדבר אלימות האב ואת טענותיה בדבר חששה מהימצאות הבת במחיצת האב. עוד אוסיף שאף לו הייתי יוצא מנקודת הנחה לטובת האם, שהיא עזבה את ירושלים בשל אלימות האב בעבר, השתקעה ב(עיר בצפון הארץ) ועלה בידה לפלס לעצמה נתיב חיים חדש ומיטיב, עדיין סבורני, שככל שאבכר זכותה של האם למעבר, עדיין יש משמעות רבה לחשש שכתוצאה מהמעבר עלולה להתרחש פגיעה משמעותית ביותר בקשר שבין דנה לבין אביה, שברבות השנים, עלולה אף להוביל לניתוק האב מדנה.

טענות האם לאלימות מצד האב

37. בעדותו מיום 11.12.17, הכחיש האב מכל וכל את טענות האם בדבר מסוכנות, אלימות או התעללות. עוד שלל את טענות האם בדבר חשש כביכול לשלום דנה בעת שהייתה בקרב בני משפחתו.

38. האב העיד שאף לו יתקבלו טענות האם בדבר הדברים שיוחסו לו בתמלילים שהציגה לשם הוכחת טענותיה בדבר איומים שאיים כלפיה, הרי שהדברים הוצאו מהקשרם, והאם בחרה להגיש אך ורק את דברי האב, מבלי שטרחה להציג את הקשר השיחה.

39. עיינתי בתמלילים ומצאתי שברוב המקרים דאגה ב' למתמלל רק אותם קטעים בשיחה בהם ראתה התנהלות שלילית מצד מ'. בקטע הארוך שהובא, בו תומללו גם דבריה של ב', אפשר להבחין בהתנהלות לא ראויה מצד האב ויתכן שאלה הם הדברים בגינם הורשע באיומים.

40. מבלי להמעיט בחומרת הדברים אציין שגם בתמלילים אלה וגם באוסף המסרונים שצרף האב לתצהיר העדות הראשית ניתן להבחין בכך שהמסרים מתנהלים סביב נושא המפגשים בין מ' לבין דנה, כאשר האב מבקש להיפגש עם דנה, במועדים עליהם הוסכם, ואילו האם ביטלה מפגשים בין האב לבין דנה, לכאורה מהסיבות הבאות (הרשימה חלקית בלבד).

א. טיפול שיניים דחוף לב', שניתן לטענתה לעשות רק בימי שלישי, משום שרופאת השיניים שלה עובדת רק ביום שלישי.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

- 1 ב. ב' אינה יכולה להביא את דנה לירושלים למפגש משום שאין לה ימים חופשיים
2 מהעבודה.
- 3 ג. הסל קל במכונית של החבר שלה נשבר.
- 4 ד. לא ניתן להביא את דנה לפגישה עם אביה בגלל סידורים שיש לב'.
5
- 6 ה. ב' לא חשה בטוב וקבעה דיקור ביום המפגש.
- 7 ו. מזג אויר סוער במיוחד.
- 8 ז. דנה הייתה בחופשה ארוכה ומתגעגעת למעון.
- 9 ח. לא ניתן להביא את דנה לאביה בגלל צילומים במעון (לכבוד פורים) וגם בגלל שדנה
10 לא מרגישה טוב.
- 11 ט. ב' שמעה מנהג המונית שיש שביתה בתחבורה הציבורית.
- 12 י. מודיעה שתביא את הילדה ביום רביעי במקום יום חמישי כדי שתוכל לעבוד, עקב
13 מצב כלכלי קשה וחופשת מחלה של שבוע עם חרדות.
- 14 41. בין היתר הוצגו לפני מסרונים בהם כינתה ב' את מ' במילים: "אתה גועל נפש... אחד רוצח
15 זבל כמוך עם אמא מחבלת..." "אתה פסיכופט זה לא קללה", "אני לא מדברת ליד דנה
16 למרות שמבחינה הגיונית אני מאוד חושבת שחשוב שדנה תדע שאבא שלה פסיכופט .. אבל
זה לא הגיל".
- 17 42. עוד ניתן להתרשם מהמסרונים ומהעדות בבית המשפט על כוונתה המוצהרת של ב' לצמצם
18 את הקשר בין דנה לבין אביה. אף שלא שמעתי מפי האב רצון לשלול מאת האם את
19 המשמורת על דנה, כתבה האם ".... תקשיב לי טוב טוב למה שאני אומרת לך!! אני לירושלים
20 לא יחזור גם אם תתאבד ותקפוץ לשמים 10 פעמים! ואת דנה למשמורת מלאה אתה לא
21 תקבל גם אם אני ימות והיא תהיה בת 18! רק שיהיה לך ברור".



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

- 1 43. האב העיד שהוא מקיים קשר טוב ומיטיב עם דנה: "הילדה מאוד תלויה בי, וכשאני מחזיר
2 אותה לאמא שלה היא בוכה כמעט שעה....." (דיון מיום 11.12.17, בעמ' 3).
- 3 44. בהתייחסו לטענות האם כאילו אינו מאפשר לה לשוחח עם דנה בעת שהותה עמו, העיד האב
4 שבבית בו הוא מתגורר אין קליטה, (ראו: שם, בעמ' 9). עדות האב אושרה בעדות אחיו,
5 אשר אף הוסיף שהאם נוהגת להתקשר פעמים רבות, ללא כל התחשבות בפעילותה של דנה
6 במחיצת אביה, בארוחה משפחתית וכו', (ראו: שם בעמ' 18-19).
- 7 45. בסיכומיו תיאר ב"כ האם את מרשתו כקורבן וביקש להציג אותה כלוקה בתסמונת האישה
8 המוכה, זאת מבלי שביסס את טענותיו בראיות שהוצגו במהלך הדיונים, ובכלל זאת בחוות
9 דעת המומחית ובתסקיר העו"ס לסדרי דין, ולעיתים אף בניגוד לראיות המונחות על שולחן
10 בית המשפט.
- 11 כך לדוגמה טען שאישה מוכה אינה יוזמת פעולה שתאפשר לה להימלט מהתעללות. במקרה
12 דנן עזבה האם, לפחות פעמיים את דירת המגורים בירושלים ועברה (לעיר בצפון הארץ),
13 תוך היעזרות בארגון "...". אין חולק שב' הגישה כנגד מ' תלונה למשטרת ישראל בגין
14 אלימות. בתסקיר שהוגש בחודש אוגוסט 2018 ציינה העו"ס לסדרי דין שכאשר סירב האב
15 להארכת שהות דנה בביתו בחופשה הגדולה, העמידה לו האם עובדה שדנה תשהה עמו מספר
16 ימים. בתביעת משמורת שהגישה בתמ"ש 51312-11-15 הצהירה התובעת כי עזבה את דירת
17 המגורים ועברה להתגורר בדירת מסתור. עם זאת הצהירה באותה תביעה ש"האב אוהב את
18 הקטינה והביע את הסכמתו למשמורת הקטינה בידי האם. התובעת מעוניינת בקשר אוהב
19 וטוב בין האב לקטינה", (סעיף 8 לכתב התביעה).
- 20 46. בתובענה למשמורת שהגישה ב' ביום 13.11.2015, (תמ"ש 51312-11-15) הצהירה כך:
21 "התובעת תטען כי הנתבע אוהב את הקטינה והביע זה מכבר את הסכמתו למשמורת
22 הקטינה בידי האם. התובעת מעוניינת בקשר אוהב וטוב בין האב לקטינה והצדדים מנסים
23 להגיע ברוח טובה להסכמות כוללות ביניהם" (סעיף 8).
- 24 47. בהרצאת פרטים בתיק עיקרי שהוגשה ביחד עם אותה תובענה, הצהירה האם, בסעיף הדן
25 בנתונים על אלימות, כי לא הוגשה בעבר לבית המשפט או לבית דין דתי בקשה למתן צו
26 הגנה. עוד הצהירה שבעבר לא היו אירועי אלימות בשלהן הוגשה תלונה למשטרה ולא
27 הוגשה בקשה לצו הגנה. מכאן שעד אותו מועד, 13.11.2015, אליבא דתובעת, לא היו אירועי
28 אלימות בין הצדדים.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

48. האם ניסתה לנפח מעבר לכל פרופורציה את העובדה, שלא הוכחשה, לפיה בתחילת ההיכרות הציג עצמו מ' לפניה בשם "(שם גבר ישראלי)". אין חולק שתקופה קצרה לאחר מכן נפגש אביה של ב' עם מ' ולאחר אותה פגישה היה ברור לב' שמ' משתייך לדת המוסלמית. כתוצאה מהגילוי האמור נוצר נתק בין הצדדים, אשר נמשך בין חודש לבין שלושה חודשים ואין חולק שבסופו של דבר חודש הקשר ביוזמת ב'. החל מאותו שלב החלו בני הזוג להתגורר ביחד וכאשר נעצרה ב' בשל השתמטותה משירות צבאי, פנתה למ' על מנת לחלץ עצמה, ולפיכך, התאסלמה ונישאה לו וכדבריה בעדותה: "התאסלמתי לצורך לא לעשות צבא", (ראו: עדות האם מיום 27.12.17, בעמ' 51).
49. בני הזוג נישאו בחודש ... 2011, לאחר מספר שנות היכרות והבת נולדה להם ב... 2014. בנסיבות אלה אין שחר לטענת ב"כ של ב', בסעיף 4 לסיכומיו, כאילו "מקשר זה שנוצר בעורמה נולדה הקטינה". התייחסות זו לא רק שהיא מגמדת את הנתבעת אלא שיש בה עלבון ופגיעה גם כלפי הקטינה. לעומתה האב, מ', תיאר את ההיריון כמתוכנן וכרצוי.
50. אעבור לדון בטענות האם בדבר אלימות במשפחת האב. בדיון מיום 11.12.17, התברר שבשנת 2011, התרחש אירוע אלימות בעצימות גבוהה במשפחת האב. מעדות גיסו של האב, ..., עולה שבמהלך אותו אירוע בן דודו של הגיס הרג את אחיו של הגיס. אחי האב הבהיר בעדותו שהאם ידעה על אותו אירוע, וחרף ידיעתה זו, נהגה להזמין את בני משפחת האב להתארח בביתה, ואף לנה בביתם מספר פעמים, (ראו: עדות הגיס בעמ' 13-14). לשאלת בית המשפט השיבה האם, שאכן ידעה על הרצח, אך לטענתה נאלצה לשמור על קשר עם משפחת האב, ואף להגיע לביתם בשל איומי האב, (ראו: עדותה שם, בעמ' 15).
51. הגיס דחה את טענת האם כאילו היא חוששת מפניו וטען שלו אכן הייתה פוחדת היא לא הייתה מסכימה שדנה תהיה אצלו בבית, (ראו: שם, בעמ' 18, שורה 9). אציין שבי' התקשתה לספק תשובה משכנעת לשאלת בית המשפט, כיצד עולה בקנה אחד טענתה לאלימות האב כאשר אין מחלוקת שעוד מאז שהיא והאב נפרדו, היא אפשרה לאב להתראות עם דנה במהלך סופי השבוע, בהם לנה דנה בביתו.
52. בבואי לבחון את טענות האם ביחס להתנהגות בני משפחתו של מ', והסיכון הנטען לחינוכה ולביטחונה של דנה, אינני יכול להתעלם מההיסטוריה המשפחתית של ב' ומקרקע גידולה. ב' סיפרה למומחית שכאשר גילה אביה שהיא ניהלה קשר עם בחור ערבי, נעל אותה אביה בתוך חדר, הרעיב אותה, לא אפשר לה להתקלח או להחליף בגדים במשך שבוע, עד אשר עלה בידו לרשום אותה במדרשיה ב... ובדרך זו להרחיק אותה מחיק המשפחה. אין חולק שהוריה של ב' התנגדו גם לקשר שקשרה עם מ'. מ' סיפר למומחית שבני הזוג לא ערכו



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

- מסיבת חתונה משום שהוריה של ב' לא הסכימו לקחת חלק באירוע זה. גם לאחר לידת דנה לא באו הוריה לבקרה, למרות שסבלה מדיכאון לאחר לידה. הוריה של ב' ביקרו אותה לראשונה רק כ-6 חודשים לאחר הלידה, כאשר דנה חלתה בשעלת. בביקור זה אמרו ההורים לב' שהרב אמר להם שאם היא לא תעזוב את מ' היא תמות בקרוב. זמן קצר לאחר פגישה זו עזבה ב' את דירת המגורים בירושלים ועברה להתגורר עם דנה (עיר בצפון הארץ).
53. טענת האם, עליה שבה מספר פעמים בכתבי הטענות ובתצהיר העדות הראשית, כאילו היא מקיימת את חלקה בזמני השהות האמורים, התגלתה כחסרת שחר. בעדותה מיום 27.12.17 הודתה ב' שבחודשים שקדמו לדיון, זמני השהות אינם מתקיימים כמוסכם, וזאת משיקוליה ונוחותה שלה: "בהסדרי ראייה של אמצע השבוע, אני מפספסת יום עבודה ודנה מפספסת יום גן, וב-3 חודשים האחרונים, עקב מצבי הכלכלי לא יכולתי להפסיד ימי עבודה... ולא הצלחתי להגיע", (ראו: עמ' 33 שורות 18-26).
54. ב' טענה שבימים בהם נבצר ממנה להביא את דנה לפגישות עם האב "פיצתה" את האב, ובמילותיה היא: "על כל יום שלא הגעתי, ציפרתי אותו בהתאם ביום נוסף או שעות נוספות או שחסכתי לו נסיעה". דברים אלה אינם עומדים בקנה אחד עם מה שמתגלה מרצף המסרונים שצרף האב לתצהירו ובהם העלתה האם עילות רבות ומגוונות לדחיית מועדי ביקורים, עד כדי כך שניתן להתרשם שהאם מנסה למסמס ככול האפשר את הקשר שבין האב לבין הבת. ואכן בהמשך עדותה "הודיעה" האם לבית המשפט, בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים, כי לא תגיע יותר להביא את דנה במהלך השבוע כמוסכם בין הצדדים, (ראו: שם, בעמ' 38, ובעמ' 49).
55. ב' טענה שהיא חוששת מהמצאות דנה בקרבת האב: "אני חוששת מאוד שמ' ירים ידיים גם עליה, כי בן אדם אלים זה בן אדם אלים". עוד הצהירה שבכוונתה לעשות ככל אשר לאל ידה על מנת למנוע קשר בין האב לבין הבת: "אני מוכנה להילחם כמה שאפשר כדי שדנה תהיה כמה שפחות בקרבת אבא שלה"; "שלא תלך לאבא שלה בחיים אם אפשר", (ראו: שם, בעמ' 43, 49, 52).
56. אדגיש, שהאם הודתה כבר בפתח עדותה, לאחר מספר ניסיונות התחמקות, כי עובר לדיון אפשרה לדנה לשהות בבית אביה במשך, למצער, כ-6 ימים רצופים, (ראו: שם, בעמ' 35-37). על כך יש להוסיף את העובדה שהאם לא טרחה לפנות לבית המשפט על מנת למנוע את המפגשים והמשיכה לאפשר לדנה ללון בבית האב במהלך סופי השבוע. האם גם לא פנתה בעניין זה לרשויות הרווחה או למשטרת ישראל.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

57. משנשאלה ב' לפשר התנהלותה זו, לא עלה בידה לספק הסבר מניח את הדעת, ותשובתה הייתה שלא ידעה מהו החוק, ואיזה אפשרויות עומדות לרשותה. האם תלתה את האשמה בעניין זה בב"כ דאז, (ראו : שם, בעמ' 49).

58. לא מצאתי את הסברי האם כמשכנעים ואמינים. הדעת נותנת שהאם נאחזת בטענות לאלימות, טענות להבדלי דת, לאום וכיו"ב כאמתלה להכשיר רצונה להישאר ב(עיר בצפון הארץ) בשל צרכיה שלה. אין גם לקבל את טענת האם כאילו "לא ידעה מה החוק", מקום בו הוציאה האם כנגד האב צו הרחקה, והגישה תלונה במשטרת ישראל, ברי כי היה בידה, שלא לומר אף חובתה, ככל שאכן חששה מן האמור, לפעול למען שלומה של הבת.

9 **ממצאי חוות דעת המומחית, ללי גירשנזון:**

59. כבר עתה אציין שבעוד ההחלטה על הגשת חוות הדעת ניתנה ביום 27.12.2017 הרי שחוות הדעת הוגשה ביום 05.08.2018, דהיינו כ-8 חודשים לאחר מכן. העיכוב בהכנת חוות הדעת נבע בשל קשיים ביצירת קשר עם האם ובקביעת מועד המפגש הראשון עמה. מחוות הדעת עולה שהמפגש הראשון עם האם נערך ביום 14.6.2018.

60. בחוות הדעת העריכה המומחית שאכן האם זקוקה למרחק האמור, על מנת לפתוח דף חדש בחייה, ונראה כי עלה בידה לבנות עבודה ועבור הבת בית יציב וסביבה תומכת. עם זאת הטילה המומחית ספק בטענות האם בדבר אלימות, שעה שלא עלה בידי האם להציג כל תימוכין בטענותיה, ובשל העובדה שמתאורי האם, כפי שהובאו בפני המומחית, עלו סתירות רבות. המומחית העריכה שקשה לקבל את טענת האם לפיה הייתה נתונה לגילויי אלימות קשים, במשך 6 שנים, אך בסופו של דבר פנתה לאפיק טיפולי קצר, שנמשך רק כ-3 חודשים. לא רק זאת אלא שהאם טענה לפני המומחית כי לא חשה צורך בטיפול, (ראו : עמ' 12 לחוות הדעת). כזכור, בהצהרה שמסרה האם ביום 13.11.2015 שללה אירועי אלימות במשפחה.

61. מהתצפיות שערכה המומחית עלה שאין כל סימן שדנה חוששת או מפחדת להימצא במחיצת אביה. ההפך הוא הנכון, המומחית מצאה שלאב קשר חם וקרוב לדנה, האב מסור לקשר עם בתו, ולשניים קשר עמוק וחזק מאוד. מן התצפיות אף עלה שלבת קשיים לא מעטים להיפרד מאביה. לדעת המומחית, עסקינן בקשר משמעותי, שתורם לדנה רבות בתחום הרגשי וההתפתחותי.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 17-01-21525 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 17-01-26522 ב.צ. נ' מ.ד.

62. עוד ציינה המומחית שבניגוד לאם, המתקשה להציב לדנה גבולות ברורים, ולוקה לעיתים בחוסר בשלות, דומה שהאב מצליח לעשות זאת, הוא מנהל שיח סמכותי עם הבת, ובד בבד טון דיבורו חם ומכבד.
63. לדעת המומחית, המרחק הגיאוגרפי הרב בין מגורי ההורים פוגע פגיעה קשה בקשר שבין דנה לבין אביה, שכן דנה נאלצת להיטלטל בדרכים במשך שעות ארוכות. עוד הוסיפה שהביקורים במהלך ימות החול אינם מתקיימים כסדרם, ובאותה עת נפגשה דנה עם אביה פעמיים בחודש בלבד.
64. עמדת המומחית היא שטובתה של הבת מחייבת להיות בקשר עם שני הוריה, ומשכך, המליצה שהאב תשוב להתגורר עם דנה בקרבת ירושלים, כמסכם.

10 תסקיר העו"ס לסדרי דין

65. בתסקיר העו"ס לסדרי דין, הגב' ... , שהוגש בתיק זה, עלו ממצאים דומים לאלה שהעלתה המומחית, ואף חוזק האמור בחוות דעתה של המומחית. ב"כ האם טען בסיכומיו שהעו"ס לסדרי דין הושפעה מדברי המומחית וביקש להפחית בכך מחוזקת טיעוניה. מקריאת התסקיר עולה שהעו"ס אמנם שוחחה בטלפון עם המומחית, עם זאת ניכר שלצורך הכנת התסקיר נפגשה העו"ס לסדרי דין פעמיים עם האם, פעם אחת עם האב, קיימה תצפית במפגש האב עם דנה במרכז קשר, ביקרה בבית האם וקיבלה דיווחים נוספים.
66. טענות האם בדבר אלימות במשפחתו של האב נבדקו על ידי גורמי הרווחה, ונמצא שדנה חשה בנוח במחיצתם, וכי קיים קשר קרוב בינה לבין בני משפחת האב.
67. מהתסקיר עלה שהאם מתנהלת באמביוולנטיות: ברצותה, פונה אל האב על מנת שישהה במחיצת הבת ואף מאפשרת לבת ללון בביתו, וברצותה מעלה טענות בדבר אלימות וחשש לשלומה של הבת.
68. לדעת העו"ס, לבת קשר קרוב ומשמעותי עם אביה, המשמש כדמות חשובה ומשמעותית בחייה. עוד הוסיפה שהאב משקיע מאמצים רבים על מנת לשמר את הקשר האמור.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 17-01-21525 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 17-01-26522 ב.צ. נ' מ.ד.

69. מסקנת העו"ס הייתה שנוכח הקשר המיטיב, אין ספק שדנה זקוקה לקשר עקבי ויציב עם האב, ומעבר האם (לעיר בצפון הארץ), שהביא למעשה לצמצום הקשר האמור, פוגע בטובת הבת.

חקירת המומחית ושאלות הבהרה:

70. ב"כ האם שיגר למומחית שאלות הבהרה. בין היתר, נשאלה המומחית למשמעות קונפליקט הזהות, בו לכאורה שרויה הבת, שעה שנמצאת היא בגן דתי, האם מנהלת אורח חיים, למצער, מסורתי, ומנגד, אביה מוסלמי. המומחית השיבה שהבת מסוגלת ליהנות משני העולמות, לדבר בשתי שפות ולטובתה של הבת מומלץ כי כל צד יכבד את אורח חייו של משנהו. כאן המקום לציין שהאב העיד שבטרם נולדה דנה סוכם בינו לבין ב' "שהילדה לא תלך לשום דת כדי שהיא לא תתבלבל", (עמ' 2, שורה 22). עוד אוסיף שהאם רשמה את הבת לגן דתי מבלי שנועצה בעניין זה עם האב ומבלי שקיבלה את הסכמתו.

71. המומחית נחקרה על חוות דעתה. ב"כ האם התריס בפניה שחוות דעתה מוטית לטובת האב, ואינה מתייחסת לקונפליקט הדתות בו נמצאת הבת. על כך השיבה המומחית כי לא נתבקשה לחוות דעתה בעניין קונפליקט זה, (ראו: דיון מיום 27.12.18, בעמ' 55). בעניין זה העירה המומחית שהאם טענה לפניה ש"אינה אוהבת הגדרות" וציינה שלדעתה, במקרה דנן, נושא שמירת שבת אינו רלוונטי.

72. אם כבר נגעתי בעניין הדת, אוסיף מספר מילים בעניין זה. במהלך הדיון הצהיר ב"כ של ב' שמרשתו לא העלתה טענה שהיא שומרת שבת כהלכתה. עם זאת טען שב' ניזונה ממזון כשר, עושה קידוש ומתפללת, (עמ' 19, שורות 9-10). בסיכומי טען שב' מעולם לא המירה את דתה, (סעיף 3), טענה זו עומדת בסתירה לטענת האם בכתב התביעה שהיא נמצאת "בהליכי השבה ליהדות סופיים" וטענה שהיא עומדת לקבל תעודתה בימים הקרובים, (סעיף 8 לכתב התביעה).

73. התובענה הוגשה בחודש ינואר 2017, סיכומי האם הוגשו בחודש אפריל 2019 וחזקה על האם שלו הייתה בידה תעודה המוכיחה את שיבתה ליהדות הייתה מבקשת להציג תעודה זו כראיה.

74. מ' העיד כי בחג הסוכות בנה סוכה ובמהלך ימי הפסח לא הכניס לחם הביתה ועדות זו אמינה בעיני במיוחד כשהיא מתיישבת עם טענתה של ב' בדבר אכילת מזון כשר.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

75. המומחית אישרה שהאב פנה אליה מספר פעמים באמצעות מסרונים, ולהערכתה פניות אלה נעשו מתוך מצוקה וחוסר אונים. המומחית שבה והבהירה לאב שהיא אינה הכתובת לטענותיו ולתלונותיו, וממילא היה זה לאחר שחוות הדעת נכתבה, (ראו: דיון מיום 27.12.18, בעמ' 46).
76. המומחית הכחישה את טענות האם כאילו סירבה לקבל ממנה הקלטות המעידות על אלימות האב, כמו גם מסמכים לתימוכין בטענותיה בדבר אלימות. לדבריה אלו לא הוצגו לה מעולם. עוד הוסיפה המומחית שמעולם לא סירבה לקבל מסמכים כתובים. מעדות המומחית עולה שהאם לא הביאה בפניה ראיות לתמיכה בטענותיה בדבר אלימות מצד האב ובכלל זה, תלונות במשטרה, אישורים מטעם רשויות הרווחה ומכתבים מאת גורמים טיפוליים אשר לטענתה טיפלו בה באותה תקופה, (ראו: עדות המומחית בדיון מיום 27.12.18, בעמ' 50-51).
77. המומחית הסבירה את הקושי בשמיעת קטעי הקלטות, כאשר אין יודעים מה קרה לפני תחילת ההקלטה ומה קרה לאחר מכן. בחוות הדעת הדגישה שהאם לא הציגה כל מסמך התומך בתיאוריה שלה כאילו סבלה מאלימות ומבידוד חברתי בתקופת חייה עם האב, (ראו חוות הדעת בעמ' 11, שורה 6 מלמטה). כבר עמדתי לעיל על נושא ההקלטות והמסרונים ואין צורך לחזור על הדברים.
78. בהתייחסה לטובת הילדה חידדה המומחית את מסקנתה בחוות הדעת שכאשר לצורך כל ביקור יש להסיע את הילדה במשך שעותיים וחצי, בכל כיוון, מדובר בטלטלה רבה ובהכבדה על ילדה בגילה של דנה.
79. עוד שבה המומחית על קביעתה שדנה קשורה לאביה, וכי הפרידות אינן פשוטות עבורה: "היא חווה חוסר ביטחון בעת הפרידה. לדעתי פירוש שלי שקשה לה להיפרד כי היא לא יודעת כמה זמן יעבור עד המפגש הבא, וזה נתון שמשותף להרבה ילדים להורים גרושים שהמעברים קשים להם" (ראו: שם בעמ' 51).
80. בהתייחסה לקשר של דנה עם אביה העידה המומחית: "כשראיתי את הקשר מבלי שידעתי, היה בו משהו מאוד רגשי, עמוק וחם, גם בנתינה של האבא כלפי הילדה וההיפך. שמחה מאוד עמוקה, הרגשה של רצון של קרבה. אינטימיות מאוד חיובית, לא במובן המיני, אלא אינטימיות שצריכה להיות בין הורה לילד כדי שהילד יתפתח בצורה טובה. היה אצל הילדה משהו מבט מאוד מיוחד, של רצון להיות קרובה לאביה, שלא תמיד אנחנו רואים", (ראו: שם, בעמ' 58 למטה – תחילת עמ' 59).



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 17-01-21525 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 17-01-26522 ב.צ. נ' מ.ד.

81. ניסיונותיו החוזרים של ב"כ האם לקעקע את אמינות המומחית ואת האמור בחוות דעתה לא צלחו. יש גם לדחות את נימת הזלזול המשתקפת בסיכומיו. מצאתי את חוות דעת המומחית מקצועית, מבוססת ומהימנה. חוות הדעת נערכה בדרך אובייקטיבית כאשר כל העת עמדה לגד עיניה טובתה של דנה בנסיבות שנכפו עליה. המומחית נחקרה ארוכות על חוות דעתה ולא עלה בידי ב"כ האם לערער את מסקנותיה.
82. במיוחד ברצוני לציין לשבח את העובדה שהמומחית לא חסכה מאמצים כדי שחוות דעתה תהיה מבוססת ומקצועית. לא בכל יום אני נתקל בפסיכולוג שעל מנת להכיר את הסביבה הטבעית בה גדל הילד בו מדובר ולקיים תצפית על התנהגותו בבית הוריו, מטריח את עצמו ונוסע לבית כל אחד מההורים. במקרה דנן האם עברה להתגורר ב(עיר בצפון הארץ) ואילו האב מתגורר ב(שכונה ערבית בתחום ירושלים), המומחית לא חסכה מזמנה והחליטה לבקר בכל אחד מהבתים ולהיות נוכחת בעצמה ולהתרשם מהתנהגותה הטבעית של דנה. אציין שביחס למפגשים שבין האב לבין דנה התקיימה עוד קודם לכן תצפית אינטראקציה בחדר המפגשים של מרכז התרשמות בלתי אמצעית מהתנאים הטבעיים, מתנאי המגורים, מהרקע המשפחתי היא כלי חשוב מאוד ובמקרה דנן האמירה שהמומחה הוא ידו הארוכה של בית המשפט, אינה אמירה בעלמא.
83. ב"כ האם ביקר את המומחית על שתיארה בסיכומיה את דרך הלבוש של האם, (סעיף 51 ז לסיכומיו). עיינתי בחוות הדעת ומצאתי שהמומחית תיארה בחוות דעתה ב-2 שורות את לבוש האם, שורה אחת הקדישה ללבוש האב ושורה אחת ללבוש הבת דנה. במהלך חקירתה הסבירה המומחית מדוע התייחסה לעניין ההופעה והלבוש והסבירה מקובלים עלי.
84. כאן המקום להזכיר שבתחילת הדרך לא עשתה האם את מלאכתה של המומחית קלה. המומחית ציינה שבעוד האב היה מוכן לקבוע עם המומחית מפגש בסמוך למינוי הרי שממועד מינוי המומחית ועד לפגישה הראשונה בין האם לבין המומחית חלפו למעלה מ-5 חודשים.
85. אם כן הוכח שהקשר בין דנה לבין אביה הוא קשר חזק ומשמעותי, שיש לדאוג לשימורו ולחזוקו. קשר זה עלול להיפגע פגיעה קשה ככל שתיוותר האם ב(עיר בצפון הארץ).
86. התמונה העולה מהראיות היא שעמדת האם אינה עקבית: ברצותה, פונה אל האב על מנת שיששה במחיצת דנה, ואף מאפשרת לבת ללון בביתו, וברצותה מעלה טענות בדבר אלימות. (ראו: תסקיר העו"ס לסדרי דין בעמ' 3, חוות דעת המומחית בעמ' 12, עדות האם בדיון מיום 27.12.17, בעמ' 34 שורות 32-30, עמ' 35, 37, 38). פעם טענה שהתאסלמה ואילו



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

1 בסיכומים ניסה בא כוחה לטעון כי נאלצה לעבור "טקס של התאסלמות" וכי מעולם לא
2 המירה את דתה (סעיף 3 לסיכומים). טענה זו לא מנעה בעד הנתבעת לטעון שהיא נמצאת
3 בשלבים סופיים של חזרה ליהדות, אך מצד שני טען בא כוחה בשמה כי אינה מקפידה על
4 שמירת שבת.

5 **זכותה של האם לבנות את חייה**

6 87. עיקר טענת האם בעניין עבודתה, כפי שהובא בכתבי הטענות ובתצהיר העדות הראשית, הוא
7 שעבודתה כרכות חונכים במרכז "אאא" משמעותית מאוד עבורה. האם הסבירה
8 שעבודתה מעצימה אותה, וכי יהיה לה קשה מאוד למצוא עבודה בסגנון הזה בירושלים.
9 עוד הוסיפה שיש לה סמכות מאוד גדולה בעבודה, וכי "העבודה הזו רק באזור הצפון", (ראו:
10 דיון מיום 27.12.2017, בעמ' 47).

11 88. בתצהיר העדות הראשית, בסעיף 28, הצהירה האם כי בדקה אפשרות להשתלב בעבודתה זו
12 באזור בירושלים, אך לדבריה נענתה שהמדובר בעבודה ייחודית למקום מגוריה.

13 בניגוד לטענתה זו התברר שעיקר עבודת האם הייתה בחנות ... בין השעות 08:00 ל-15:00,
14 ולא במרכז "אאא". עבודת האם במרכז "אאא", התבצעה דרך הבית, והתקיימה פעם
15 בחודש בלבד. על מנת לבצע את עבודתה במרכז "אאא" לקחה ב' יום חופש מעבודתה בחנות
16 ..., (ראו: עדותה בדיון מיום 27.12.17, בעמ' 47).

17 89. לא רק זאת אלא שבמהלך הדיון, וממסמכים אותם הגישה ב' למומחית, **התברר שב' חדלה**
18 **לעבוד במרכז "אאא" וכי במהלך הדיונים עבדה במכון ל...**, (ראו: נספחים שצורפו לחוות
19 דעת המומחית בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 27.12.18). לעניין טענות האם במישור
20 התעסוקתי, העירה המומחית בחוות דעתה, בעמ' 11, שהאם מתארת בלשון דומה את
21 חשיבות עבודה במרכז "אאא", וכעת את עבודתה במרכז ל....

22 90. משחדלה האם לעבוד במרכז "אאא" לא היה מקום לשוב ולהתייחס לעניין זה בסיכומים.
23 בכל מקרה אוסיף שמעיון בתלושי השכר ממרכז "אאא" עולה שב' החלה לעבוד ב"אאא"
24 ביום 1.5.16, דהיינו כ-4 חודשים לאחר שהתחייבה לשוב לירושלים.

25 91. המסקנה העולה מכל אלה היא שבהתייחס לאספקט התעסוקתי יש לדחות את טענת האם
26 בדבר ייחודיות עבודתה, במיוחד כאשר אף לטענתה עבדה במרכז "אאא" רק יום אחד



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

- 1 בחודש ואף זאת מביתה. עוד אוסיף שכיום האם אינה מועסקת בתפקיד זה וככול הידוע
2 עיסוקה ב..., עיסוק בו מן הסתם תוכל לעבוד גם באזור ירושלים.
- 3 92. עקרונית כל הורה זכאי לפתוח דף חדש בחייו, לגור בקרבת גורמים המסייעים לו בכך
4 ומשמים לו דמויות משמעותיות ותומכות. במקרה דנן ניכר מהתנהגות האם שהיא אינה
5 שוקלת את טובת הילדה ומרוכזת בטובתה שלה בלבד. האם לא הכחישה את כוונתה לדלל
6 עד כמה שאפשר את המפגשים בין דנה לבין אביה ובמהלך הדיון מיום 27.12.17 הצהירה
7 בהתרסה על נכונותה להילחם כמה שאפשר כדי שדנה תהיה כמה שפחות בקרבת אביה,
8 (עמ' 43, שורה 27-28). מדבריה באותו דיון עולה שאין בכוונתה לאפשר מפגשים בין האב
9 לבין דנה באמצע השבוע, (עמ' 49, שורה 2) ועל העדפתה שדנה תראה כמה שפחות את אביה,
10 אותו כינתה אלים ואת אמו כמעודדת להיות שהידים ולרצוח יהודים, (עמ' 49, שורות 5-2).
11 בהמשך העדות הביעה ב' את תקוותה שדנה "לא תלך לאבא שלה בחיים אם אפשר", (עמ'
12 52, שורה 11).
- 13 93. ב' טענה שהיא מקבלת עזרה וסיוע בגידול הילדה מאנשים המהווים עבורה דמויות
14 משמעותיות, תמיכה ומשענת. עוד הוסיפה שמגוריה ב(עיר בצפון הארץ), מאפשרים לה
15 להימצא בקרבת מקום לבני משפחתה, הגרים ב(עיר אחרת בצפון הארץ), וכי בני המשפחה,
16 מסייעים לה רבות בגידול הבת, (ראו : דיון מיום 27.12.17, בעמ' 47).
- 17 94. לא שוכנעתי שמעבר האם להתגורר ב(עיר בצפון הארץ) והמשך מגוריה שם היו כורח
18 המציאות. ככול שהמדובר בטענה שהאב פגע בה פיזית, הרי שטענה זו לא הוכחה ומכל
19 מקום לא היה צורך להרחיק לכת עד (עיר בצפון הארץ), כדי להימלט מפניו וניתן היה לקבל
20 את ההגנה הנדרשת גם בירושלים. גם הטענה שלאם משרה מכובדת ב(עיר בצפון הארץ)
21 וחבל לה להפסיד אותה, התפוגגה במהלך שמיעת הראיות. האם גם לא שבה להתגורר ב(עיר
22 אחרת בצפון הארץ), מקום מגורי עיקר משפחתה, ועל כן הסיוע שיכולה הייתה לקבל מהם
23 אינו רב.
- 24 95. אך גם לו הייתי קובע שהייתה לאם עילה לעזוב את העיר ירושלים הרי שבהנחי על כף אחת
25 של המאזניים את זכותה של האם לפתוח דף חדש בחייה ועל הכף השנייה את חיוניות הקשר
26 המשמעותי בין דנה לבין אביה, הרי שהכף תטה לצד טובת הילדה. על כך יש להוסיף שהאב
27 והאם באו לידי להסכמה, שקיבלה תוקף של פסק דין, שמקום המגורים הקבוע של הילדה
28 יהיה בסביבות ירושלים והסכמים יש לקיים.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

96. מסקנתי זו תואמת את המלצות המומחית והעו"ס לסדרי דין ומבוססת על העדויות שנגבו במהלך הדיונים. לא יכול להיות חולק שטובת דנה לקיים קשר משמעותי עם האב, מתערערת נוכח המרחק הגיאוגרפי שגזרה האם על הילדה וגוברת על זכותה של האם להתגורר ב(עיר בצפון הארץ). במיוחד אמורים הדברים כאשר לא נמצאה עילה למגורים במרחק כה רב מבית האב.
97. יש לזכור גם שלו הייתה מתקבלת תביעת האם הרי שלאחר סיום שהותה בגן הילדים ותחילת לימודיה בבית הספר, לא ניתן יהיה לקיים מפגשים במהלך השבוע בינה לבין האב, מבלי להפסיד ימי לימודים.
98. כאמור, לא נמצא ממש בטענות האם באשר לאלימות האב, כמו גם לחששה כביכול מפני הימצאות דנה במחיצתו. לאב יש קשר עמוק ומשמעותי עם דנה, וטובתה מחייבת קיום קשר רצוף ותכוף עמו.

טענת הפגם ברצון בעת חתימת ההסכם

99. אפנה עתה לבחינת טענות האם בדבר פגם ברצון בעת חתימה על ההסכם אף בחינה זו, תובילני להורות כי אין לבטל את הסעיפים האמורים. ואבאר.
100. בסעיף 2 לחוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973 (להלן: "חוק יחסי ממון") נקבע שהסכם ממון טעון אישור בית המשפט לענייני משפחה, או בית הדין הדתי. הערכאה המוסמכת תאשר את הסכם האמור, רק כאשר נוכחה כי נערך מתוך הסכמה חופשית של בני הזוג, תוך שהם מודעים למשמעותו ותוצאותיו, וזאת כדי להבטיח כי בן הזוג שזכויותיו קופחו, עמד על משמעות, והשלכות ההסכם, עשה את ההסכם וחתם עליו מתוך רצון חופשי והבנה מלאה על כל המשתמע מכך, (ראו: ע"א 4/80 מונק נ' מונק, פ"ד לו(3), 421, עמ' 428-431 (1982); בג"ץ 7947/06 קהלני נ' בית הדין הרבני הגדול (2006)).
101. יחד עם זאת, על הסכמי ממון, והסכמי גירושין, חלות הוראות חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973 והוראות חוק יחסי ממון. על כן, גם אם קיבל הסכם גירושין תוקף של פסק דין, יכול וניתן יהיה לבטלו בהתאם להוראות חוק החוזים. ברם, בית המשפט ינהג משנה זהירות בנוגע לביטול הסכמים כגון דא, ויש צורך בטעמים כבדי משקל אשר יצדיקו את המסקנה כי דין ההסכם להתבטל, (ע"א 2495/95 בן לולו נ' אטראש אליאס, פ"ד נא(1), 577 (1997)).



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

102. על המבקש לבטל הסכם גירושין שאושר ושניתן לו תוקף של פסק דין, בשל פגם ברצון, לעמוד בנטל ראיה גבוה, זאת בשל אופיו הסופי וההסכמי של הסכם הגירושין שקיבל תוקף של פסק דין. החשיבות הרבה שיש לייחס לערך של סופיות הסכם הפרשה כהסדר המסיים את הסכסוך, הצורך בהגנה על הציפיות הסבירות של בני הזוג, והקושי להשיב את המצב לקדמותו, (ראו: **בן לולו הנז'**; רע"א 4976/00 **בית הפסנתר נ' מור**, פ"ד נו(1) 577 (2001); ע"א 5914/03 **שוהט נ' כלל** (1.5.2005). באשר לנטל הכבד המוטל על כתפי התובע ראה גם: תמ"ש 40931/01 ח.ש. נ' ח.ר. (13.11.2002); רע"א 359/85 **קוד נ' קוד**, פ"ד לט(3) 421, 422 (1985); תמ"ש (י-ם) 20150-11-10 ר. נ' ר (22.4.2013)).

103. מן האמור לעיל עולה, אפוא, שלא בנקל תתקבלנה טענות בדבר "פגם ברצון" בהסכם שאושר בידי בית המשפט, לאחר שבית המשפט התרשם ששני הצדדים הבינו בדיוק במה המדובר ושוכנע, שההסכם נעשה מתוך רצון חופשי, תוך שכל צד מבין את ההשלכות של אישור הסכם הממון. ראו: ע"א 4/80 הנז', ובג"ץ 7947/06 הנז'.

13 **ומן הכלל אל הפרט בענייננו אנו:**

104. בדיון שהתקיים לפני מותב זה ביום 07.02.2016, הסביר בית המשפט לצדדים, בשפה פשוטה וברורה את משמעות ההסכם והקריא אותו לפנייהם. הצדדים הצהירו בפה מלא כי חתמו על ההסכם מתוך רצון ובהסכמה חופשית וכי מבינים הם את תוכנו, מהותו ותוצאותיו. כפי שניתן לראות הוספו על גבי ההסכם מספר תיקונים ושינויים, ביניהם בכתב ידו של הח"מ, עובדה המוכיחה אף היא שההסכם הוקרא והוסבר לצדדים ובמהלך פעולה זו, היה צורך בתיקונים, הוספות והבהרות. רק לאחר שבית המשפט נוכח שההסכם נעשה ע"י הצדדים בהסכמה חופשית ומרצון ולאחר שניתנו לצדדים הסברים נאותים אודותיו ניתן תוקף של פסק דין לכל הוראותיו, פרט להסכמה מסוימת בעניין שלילת זכות תביעה להגדלת מזונות, אותה לא אישר בית המשפט.

105. טענות האם לביטול ההסכם עומדת בסתירה, האחת לרעותה. מצד אחד טענה האם כי חתמה על הסכם הגירושין מתוך רצון כן לקיימו, אך מצד שני, וכפי שיובהר להלן, במהלך הדיון התברר שעוד בעת החתימה על ההסכם ידעה היא שאין בכוונתה לקיימו כדבעי.

106. האם הודתה שבעת עריכת ההסכם יוצגה היא על ידי עורך דין מטעמה. האב שב וטען טענה שלא נסתרה, שההסכם נחתם לאחר משא ומתן ממושך שנוהל ביניהם, (ראו: סעיף 11 לכתב תביעת האב).



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

- 1 בנסותה לגמד את תפקידה של עורכת הדין שלה בעריכת ההסכם, טענה ב' שהיא ומ' ערכו
2 את ההסכם בעצמם, על פי "תקציר" שנתנה לה עורכת הדין שלה. לא ניתן לקבל טענה זו.
3 עיון בהסכם מעלה שההסכם נוסח בלשון משפטית וקיימים בו סעיפים לא סטנדרטיים
4 שהותאמו, אף זאת בלשון משפטית, לנסיבות ולתנאים המיוחדים.
- 5 108. מפרוטוקול הדיון, במהלכו תועד אישור ההסכם, עולה שעורכת הדין של ב' התייצבה לדיון
6 והצהירה על כך שהיא מכירה את שני הצדדים וכי שניהם חתמו על ההסכם לאחר שהבינו
7 את תוכנו ומצאו שהוא מתאים ומקובל עליהם. הואיל ולא היה ספק בעניין ייצוג ב', נכתב
8 בפירוש שעורכת הדין לא ייצגה את מ'.
- 9 109. כאשר נשאלה ב' במהלך עדותה אם חתמה על ההסכם מתוך רצון חופשי, השיבה: "לא
10 זוכרת על מה חתמתי בזמנו, היום אני יודעת שזה לא היה בהבנה מלאה", (ראו: עדותה
11 מיום 27.12.2017, בעמ' 40-41). טענה זו נסתרה בדברי ב', עת הבהירה שביום אישור
12 ההסכם הייתה מודעת לתוכן המסמך עליו חתמה והבינה מעשיה: "אני לא ידעתי את זה,
13 והבנתי רק ביום הדיון, ועשיתי מעשה פזיז קודם כל לרפא את הנפש שלי ולגורר ב(עיר בצפון
14 הארץ)", (ראו: שם, בעמ' 41).
- 15 110. לא רק זאת שבי העידה שמהלך מתן ההסבר, עובר לאישורו, התייחס מותב זה, באופן מיוחד
16 לסעיף 15 להסכם. לדבריה הח"מ הבהיר לה שלולא הגיעו בני הזוג להסכמה בעניין זה לא
17 הייתה מוטלת עליה חובה חוקית להתגורר במרחק שלא ירחק 35 ק"מ ממקום הולדת הבת,
18 (עמ' 41, שורה 18). למרות הבהרה זו לא ביקשה ב' לשנות את תנאי ההסכם וההסכמה
19 בעניין החזרה לירושלים נותרה בעינה. כאן המקום להזכיר שעל גבי נוסח ההסכם, כפי
20 שאושר, בוצעו בהסכמת הצדדים, במהלך אישור ההסכם, שינויים בכתב ידה של באת כוח
21 האם דאז ובכתב ידו של הח"מ, שינויים אלה אושרו בחתימות בני הזוג ומכאן שהמו"מ בין
22 הצדדים נמשך למעשה עד רגע אישור ההסכם.
- 23 111. בניגוד לטענותיה, כאילו נפל פגם ברצון בעת חתימת ההסכם ובעת אישורו בבית המשפט,
24 הרי שבכתב התביעה שבה והצהירה ב' על כך שהיא מכבדת את ההסכם, (סעיפים 7-8 לכתב
25 התביעה) וביססה את רצונה בשינוי ההסכם, בין היתר, בטענה שחלו שינויים בטחונים
26 כתוצאה מפעילות של "תומכי המדינה האיסלאמית כלפי תושבי המדינה".
- 27 112. אני דוחה את טענת ב' כאילו הסכימה לתנאי ההסכם נוכח חששה מהאב, זאת משום שעל
28 אף שהפליגה בתיאוריה באשר לחשש האמור, טענותיה אלו נותרו בגדר טענות בעלמא ולא
29 נתמכו בראיות. בנוסף, הואיל וב' עברה להתגורר ב(עיר בצפון הארץ) עוד ביום 18.10.2015,



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 21525-01-17 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 26522-01-17 ב.צ. נ' מ.ד.

- 1 וההסכם אושר כ-4 חודשים לאחר מכן, במהלך מגוריה ב(עיר בצפון הארץ), לא ניתן ליישב
2 את הסתירה בין טענתה כי חתמה על ההסכם מתוך רצון כן לקיימו עם עדותה שמיד לאחר
3 שעברה ל(עיר בצפון הארץ), הבינה שאין בכוונתה לשוב לירושלים: "מיד אחרי שהגעתי
4 ל(עיר בצפון הארץ) הבנתי באיזו חשכה גרתי, ואיזה התעללות עברתי, ושם הבנתי שאסור
5 לי להתפשר על בריאות הנפש שלי", (ראו: עדותה מיום 27.12.2017 בעמ' 40-42).
- 6 113. על פי ההסכם ב' הייתה אמורה לשוב להתגורר בקרבת העיר ירושלים, בחודש דצמבר 2016.
7 לו אכן חששה מפני חזרה לירושלים ניתן היה לצפות ממנה שלא תתחייב לעשות כן,
8 בהתחייבות שידעה שתאושר על ידי בית המשפט ותקבל תוקף של פסק דין. ומשהתחייבה
9 ולטענתה טעתה, מן הראוי היה שתגיש תביעתה לביטול סעיפי ההסכם הרלבנטיים במועד
10 סמוך לאחר חתימת ההסכם, ולא תמתין עד שיחלוף מועד קיום ההסכם.
- 11 114. בסיכומי העלה ב"כ הנתבעת טענות נוספות, ביניהן טענות עובדתיות לטענתו. בין היתר
12 העלה כנגד המומחית טענות בדבר התעלמות מקשר בין אישי שקשרה הנתבעת עם גבר
13 ב(עיר בצפון הארץ), שברצונה למסדו, (סעיף 40 וסעיף 66 לסיכומים), טענות כנגד ארוסתו
14 של התובע, (סעיף 59 לסיכומים). לא מצאתי לטענות אלה בסיס בכתבי הטענות ובחומר
15 הראיות ועל כן אין צורך להתייחס אליהן ומכל מקום המדובר בניסיון להרחיב חזית לאחר
16 שלב הבאת הראיות.
- 17 115. לאחר שבחנתי את נסיבות העניין, תוך תשומת לב לטובתה של דנה בטווח הקצר ובטווח
18 הארוך, הגעתי למסקנה שאין לקבל את תביעת האם לביטול סעיפים בהסכם הגירושין ויש
19 להורות לאם לקיימם ככתבם וכלשונם, כתביעת האב.
- 20 116. בפסק דיני התחשבתי בין היתר בקשיים האובייקטיביים הנובעים מעצם המרחק הגיאוגרפי
21 בין ירושלים ל(עיר בצפון הארץ) (למעלה מ-150 ק"מ) ומהעובדה שדנה כבת 5.5 שנים
22 ובזמן הקרוב עתידה להתחיל ללמוד בכיתה א' ואז יכביד הדבר על קיום מפגשי אמצע
23 השבוע, ולמעשה יגרום לביטולם. לא פחות חשובה העובדה שהאם מעוניינת ואף מצהירה
24 על כוונתה לנתק את הקשר בין הבת לבין אביה. מחוות דעת המומחית עולה חוסר בשלוחה
25 של האם והצורך שלה בקבלת הדרכה הורית, (עמ' 7) ומצד שני יכולתו של האב להיות
26 סמכותי ורגוע, חם ואוהב בעת ובעונה אחת. המומחית התרשמה שהקשר בין האב לבין דנה
27 הוא קשר חם וקרוב ומאוד חזק. דנה נהנית מאוד מקרבת האב והקשר ביניהם הוא קשר
28 משמעותי אשר תורם לדנה רבות בתחום הרגשי וההתפתחותי. אין ספק שטובת הילדה
29 מחייבת החזרתה לקרבת מקום מגורי אביה, כפי שהוסכם בין הצדדים בהסכם הגירושין,
30 וכך אני מורה.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 ינואר 2020

תה"ס 17-01-21525 מ.ד. נ' ב.צ.
תלה"מ 17-01-26522 ב.צ. נ' מ.ד.

לסיכום

117. אשר על כן, מכל הטעמים שפורטו לעיל – אני מורה כדלהלן:

א. תביעת האם לביטול סעיפים בהסכם הגירושין נדחית.

ב. תביעת האב לאכיפת הסעיפים האמורים מתקבלת. אני מורה לאם לקיים חלקה בהסכם, ובתוך 60 ימים מהיום, לשוב ביחד עם הבת להתגורר במרחק שלא יעלה על 35 ק"מ מן העיר ירושלים.

ג. למען הסרת ספק מובהר לאם שאי עמידה בהוראות פסק הדין תחשב כהפרת החלטת בית המשפט על כל המשתמע מכך.

ד. אני מחייב את האם להשתתף בהוצאותיו המשפטיות של האב בסך 15,000 ₪, בתוספת מע"מ כדין. סכום שלא ישולם בתוך 45 ימים מהיום יישא ריבית חוקית ויהא צמוד למדד המחירים לצרכן.

ה. המזכירות תשלח העתק מפסק הדין לב"כ הצדדים, למומחית ולעו"ס לסדרי דין במחלקה לשירותים חברתיים באגף לשירותי רווחה בעיריית (עיר בצפון הארץ).

ו. המזכירות תואיל לסגור את התיקים.

ניתן היום, ח' טבת תש"פ, 05 ינואר 2020, בהעדר הצדדים.

שלמה אלבו, שופט בכיר

הערה: נערכו על ידי המותב תיקוני סגנון קלים והושמטו שמות ופרטים מזהים. בפסק הדין המקורי נפלה טעות סופר בסעיף 117 הטעות זו תוקנה בהחלטת בית המשפט ונוסח פסק הדין שנמסר לפרסום הוא לאחר התיקון.